

Nederland
leest
boeken over
democratie
5

Libanon heeft
eindelijk een
nieuwe leider
9

Analyse Overheid schrapt termen 'allochtoon' en 'autochtoon'

Nieuw etiket, dezelfde lading

Het rijk stopt met het gebruik van de begrippen allochtoon en autochtoon. Opmerkelijk, maar de negatieve lading zal ongetwijfeld op zoek gaan naar een nieuwe term om aan te kleven.

Patrick Meershoek
AMSTERDAM

Dat het volwaardig Nederlanderschap een zaak van lange adem is, weten de Surinamers, Molukkers en Indische mensen die vanaf de jaren vijftig naar Nederland kwamen, als geen ander. Zij waren rijksgenoot, om maar aan te geven dat zij ingezetenen waren van hetzelfde koninkrijk, maar toch anders genoeg om een eigen etiket te krijgen.

De Turken en Marokkanen die naar Nederland kwamen heetten gastarbeiders of arbeidsmigranten, en toen duidelijk werd dat velen van hen hier zouden blijven, werden zij voor het gemak niet-Nederlanders genoemd, of Turkse Nederlanders of Marokkaanse Nederlanders. Nederlanders, zeker, maar duidelijk Nederlanders van de koude kant.

Minder welkom

Het was Hilda Verwey-Jonker die in de jaren zeventig de overheid voorstelde om voortaan te werken met de begrippen allochtoon en autochtoon. De vermaarde sociooloog hoopte daarmee beladen woorden te vervangen door neutrale etiketten die op de nieuwkomers konden worden geplakt.

Of nieuwkomers – de allochtoon werd al snel een eerste generatieallochtoon, die later gezelschap kreeg van de tweede generatieallochtoon en vervolgens van de derde generatie: mensen die in Nederland geboren zijn uit ouders die ook in Nederland geboren zijn, maar met een grootvader of grootmoeder van vreemde herkomst. Dat dat maar duidelijk is.

De taal is een jas die zich vormt naar de drager: ook de neutrale term allochtoon kreeg met het verstrijken van de jaren een negatieve lading, zoals die eerder was gaan kleven aan rijksgenoot en gastarbeider. Een lading die vooral anders-zijn benadrukte, en daarmee ook het minder welkom zijn, en misschien zelfs ook wel het minder zijn.

Die hardnekkige drang tot het plakken van etiketten is een typisch Nederlandse eigen-

schap. In Frankrijk wordt geen herkomst of etniciteit geregistreerd. In Duitsland spreekt men van mensen met een migratieachtergrond. Algemeen spreken andere landen over migranten, en soms van nakomelingen van migranten. Dat de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid en het CBS 'allochtoon' en 'autochtoon' schrappen, is bijzonder, maar de lading zal op zoek gaan naar een nieuw onderkomen.

~~Autochtoon~~

• *bijv. naamwoord* • Van de oorspronkelijke bewoners afkomstig (tegenstelling: allochtoon)

~~Allochtoon~~

• *bijv. naamwoord* • iem. die van elders afkomstig is (tegenstelling: autochtoon)

Het vandaag verschenen advies van de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid → 'De tweedeling 'allochtoon en autochtoon' en 'westers- en niet-westers' passen niet langer bij onze zeer diverse samenleving. De huidige migratiediversiteit vraagt om een diversiteit aan classificaties.'